Jose dygeer zilee garza baina.

1932 onii Janvaari 4 edər

№ 4 (557)

edər byri garna.

Gazar byriin proliitaarnuud negedegtii

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M moziin komiteed ba B-M. rispyybl. təbiin gyicedkeke komiteed bolon yiledber. ebleliin B-M. zəbləl gurbanii əmenəəs niitelegdene

Dugaar nezcedlin yne 5 məngə.

Zakika yne: sara byriin 1 təkərig. Gadaada ulasta bol 1 tək. 50 məngə

AADRIS: Верхнеудинск, Центросоюзная 26.

Mənəə edəriin dugaarta

Tariaa ʙeledkeliigi kaʙariin tarilgatai nigta kolʙogduulka. Finaansiin zagsaal. Latazuulkiin zagsaalaas. Angarstroi ʙolʙo kojor ʙa gurʙadugaar taʙanzi lyylte ʙyteegdeke proʙlieeme mən. Zəʙləlte ulas dotoriin sonin zyilyyd. Tariaa ʙeledke tukai. Lata ysegte içineer sura ka ʙulan.

„Nege çigi ceentnir tariaa engiin naimaaçanda əkə ygii“ (NTK)

Tariaa ʙeledkeliigi kaʙariin tarilgatai nigta kolʙogduulko

Təsəʙəə gyicedkeze ʙaina

Doodo—Bykin (telegraamaar). Tariaa beledkeliin bygsiiriin brigaadada Orongiin, Zargalantiin, Zagastain ba Doodo Bykenii zəbləlyyd kabaadaba. Kədəənii bygsiiriin kyceer təsəbiigi Orongiin somondo 105% gyicedkesen, Zagastain somondo təsəbəə 213 ceentner ilyybçelen gyicedkesen, Zargalantiin somondo kədməriigi dyyrgeke bolzobaina, təsəbiigi 98% gyicedkebe.

Doodo—Bykenii əmçiin ba kamtiin aziluud jike koişo tatana. Odoo edər uragşaa bolson zyil baina, kamtiin azaltan tariaagaa tuşaaza baina, tedeniigi dakaza əmçiin azaltan ekilee. 8 ulaan açaa emkelbe.

Simibraadçenko.

Bykii kampaaninuudiigi bolşoviig josoor dyyrgebe.

SELENGE, Borjoo somonii „Ulaan borjoo“ gedeg arteel Tariaa beledkeliigi bolzoroos urid 25 ceentnir ilyybçelen tuşaaba, mən əbəsə beledkel ba, məngən sangiin kampaaninuudiigi səm gyicedkebei bida meteçelen çirmaikiigi „ulaan uçaatiin“ arteeli urina.

Caainii Bajarta

3 dugaar ʙolşovilgiin kaʙariin tarilgada erçimtei ʙeledkezei.

Kilogo kuacai. Arkiriin somonii „Ulaan Baatar“ Komuuna Dikaabriiin 25 aas 3 dugaar bolşoviigiin kabariin tarilgiigi erçemteigeer ogtokiin tula 32 onii Janvaariin 1 nii edər kertele bykii baisan kərengiigi səm dyyrgeke geze tuskai brigaadanuud bolzo orood baina.

Edenii negenii 4 zllin surguuliin şabinar ba bagşanar tuskai brigaada bolood, əəsədiin surguuliin keşeelees syyleer ydees koino 1 Cagaas ydeşiin 6 cag kyrtele 1,5 toonno ceberlene.

Eneegeer bolbol, kədəənii surguuli ba kamtiin azal kojor koorondoo baricaa kolbootoi bolosoni gerçelene mən tyynees gadna poliitikniizma bodoto kədməri ba dərşəl mən bolnaa.

Negəə talaasaa 3 dugaar bolşoviigiin kabariin tarilga erçemtei kandasanii mən baina. Bişi surguulinuud ba kamtiin azaluud zişee abagtii!

B.G

Finaansiin zagsaal

Tyryyn jabagçadta aldar cuu

Finaansiin zagsaalda tyryyn jaʙagçadiin ulaan dansa.

Miisoboi bolbol məngən zəəri elsyylke bykii baicaaka dogboriigaa ilyybçelən gyicedkesen ba təsəbəə 296 kubi gyicedken əgəsən baina.

Zakaaminii	aimag	təsəbəə	127 kubi	gyicedkebe.
Bookonii	„	„	107 „	„
Koriiin	„	„	102 „	„
Bargazanii	„	„	100 „	„
Selengiin	„	„	117 „	„
Sajantiin S (zəbləl)	„	„	116 „	„
Kuuçan—briaanii	„	„	113 „	„
Şine—Ziiriimiin	„	„	100 „	„
Doodo—Ilkiin	„	„	115 „	„
Ynegetiin	„	„	108 „	„
Deede—Kyrbiiin	„	„	119 „	„
Koriiin somon	„	„	166 „	„
Kudanii	„	„	163 „	„
Kolesovkiin s/z	„	„	100 „	„
Çesoveenskiin	„	„	100 „	„
Tarakaanobiin	„	„	100 „	„
Kandaliinskiin	„	„	100 „	„

Latazuulka zagsaalaas

Yseg ʙiçegte surgaka jaʙadaliigi şuumagailajaa!

Ekired Bulagadiin kolkoosuud „Kominteerne“ „Agronoom“ „traagtar“ gegçedte yseg biçegte suralcaka jabadal jike sula jabana.

Nom zaaka bolson likvidaatornuud: Boşkin N, Bidagain D, Şadasev, Kal- danov, I, Nikolaajev gegçed juu-çigi kiine ygii. „Zab ygii baina bidei geed „əərəə bytekiigi“ kylieeze baina. Daruii kurdabçalan tuskai kədelmərioə jabuulka bolbuu.

Cag-nom.

Yseg ʙiçegte suralcaka jaʙadal tasaldaza ʙaina.

Buriaad-Mongol ulasiin kebleliin keregiigi erkileke gazariin naimaanii tasagta Arkiriin ekin şatiin surguuliin dergedeki jeke nasataniigi nom biçegte surgaka surguulida keregleke nom debteryyd „Burvariaanta“ ba bişe çukala debteryydiigi zakiza Sentaabriiin 30-nii edər 4 təkərig məngə poəçtoor eligeesen baigaad, tyyniigee odoo kyrtel kylieeze jadaad, surguuliin kiçeelde nelieed jike tasaldal uçaraaza baina.

Buriaad-Mongol ulasiin kebleliin keregiigi erkileke gazar karankii aradiigi nom biçegt surgaka jabadaliigi tasalduulza baina daa eçene ygii juu? Darui iligeeke keregtei.

Buda Garinim

Angarstroi ʙolʙol kojor ʙa gurʙadugaar taʙanzilyydte ʙyteegdeke proʙlieeme mən

Alegsandrov ʙa Malişire profeesoruudiin Moskovaada kesen iledkelyyd

Moskvaa, 26 (T). Moskvaagiin keblelyydiin gerte jike Angariin probliieme tukai profeesoruud Aligsaandrov ba Malisiruud iledkebei

Angar bolbol tyynde şudkasan mərenyydtee kamta zaiin kysiigi edlekiin jikeken suuri mən jike Angariin byke kyciigi edlebel 12 milioon kilobaat juu 90miliaarda kilobaat nege zilde əkə juu 30 Dneepriin baiguulgatai adali ba Girmaani ulasta zain kyce kereglekees kojor dakin ilyy ba gagca Amerigiin təbiin staancanuudaas 25% baga baina.

Basa Angar baiguulgiin şadar gazariin bajalig ilangujaa çuluu nyyrse jikeken baina. Şinzen ileryylke kədəlmərieer 3-gazarnuudta çuluunii nyyrsiigi ileryylsen-tyryyşeede 52 miliaarada toonn, kojordokido 42 miliaarada ba gurbadakida todorkoi ileryylee edii (tyryyşiin kojoroos ilyy bolko ygii baina).

Angariin problieemiin şiidkeke gol zorilgo bolbol kizaariin gazariin maltan abka bajaligtai zain kyciigi zokilduulan jabuulka. Iimees tyynii problieemiin gol janza cogcoloson baika josotoi.

Angariin baiguulgiin zorilgo bolbol zain kyciigi baakan kyce ba şinzelekees ekileze zeb delgeryylke josotoi. Ene şinzeke jabadal bolbol çuluu nyyrsenii baikiigi eleryylkees gadna 400-500 milioon toonno təmeriin baikaiigi ileryylbel, zilde 8-9 milioon toonno təmər əgçə bolno.

Niirçenskiin uurkaiida ynetei mitaalla, deede Jiniseeide cair (alimiini) bii ba Angariin Bassiijniin debiskerte 80% ynetei eldeb modotoi baina.

Zyyn Sibiirte zain kyciigi tyryyn keregleke suuri bolbol Çirimkooviin uurkaida zain staanca bolko, enyynii 1932 ondo bariza ekilne.

Çirimkooviin uurkaida Saprolitoova geze sain çanartai çuluu nyyrse baika tula Çirimkooviin staanca bolbol şingen tylişiin proʙlieemiigi şiidkeze bolno.

Baigaaliin dergedeki cogces bolbol basa sain çanartai təmeriin zyiliigi byteeke gazariigi tabika ba Zyyn Sibiiri ba dunda kizaariin kereglelyydiigi kangakiin maşiina baiguulka jabadaliigi debzyylnee. Basa alimiini geze zyiliin baika tula cilikaadiin yiledberiigi tabiza bolno.

Zain kyceer usanii kyceniigi keregleke staancanuudiin doorki gazaruudta baiguulna: Irkyyd geze mərəndə tyryyşiin eelzeende 2 staancigi, tyryyşiin 240 kilovaata aad zain yne 0,5 məngə, kojordokini Irkyydiin dergede kyceni 450 mingan kilovaata bolno.

Byke staancanuud tyryyşiin yjede 260 mingan kilovaata əgənə. Jike Angariin baiguulkani jike berketei tula (gazariin kərəsə ba bəsəg) baiguulgiigi kojordugaar tabanziliin receste ba gurbadugaar tabanziliin ekinde bolbol eskemzeleke jabadaliigi 1937 ondo gyiceekeke josotoi.

Pofeesor Malişivaas Angariin ba Jinisein baiguulganuudiigi negedeki asuudal şiidkegdebe geze medeesebe.

Zəʙləlte ulas dotoriin sonin zyilyyd

nege aimag deere—nege ʙeledkegçe

Moskvaa, 29 (T). SSSR iin beleden kangaka arkomaad bolbol 1932 onii niuta noosə beledkegçedte—Noosonii kolboo, Tariaa ba mal azaliin təb korşoonii təb-geke zergiin emki nyydbaika jasotoi geze batalba. Nege aimagiin uu ali somonii gazar deere negeken beledkegçe emki baika josotoi. Nooso beledkel jabuulkiin uraraa Kazagstaanii, Buriaad—Mongoliin, Kirgiziin, Kalmagiin ba Dunda Aaziin nyydel ba zarimdag nyydeltei aimaguudta Korşoonii təb bolbol əəsedingəə nooso-beledkelin fagtəəri baiguulna. Kontragtaaciin geree gigeg butalka kampaani bol 1932 onii apreeli negen boltor ekilke ba dyyrgegdeke josotoi.

Nooso tuşaagçadiigi ed baraa ba tariabgaar kangakiin tula beledken kongaka aradiin komisaarnariin zegəəs naimaani keltesyyd neegdene. Talkanii kolbooni zegəəs şagnaliin foondo neegdeke josotoi.

SSKR ulasiin zasagiin gazariin gadaadiin ʙa dotoodiin ʙodolgo saişaagdaʙa.

Moskvaa. 27. (Tass). SSKR ulasiin Təbiin Gyicedkeke Komiteediin kordo gaar seesi kural deeee SSKR ulasiin Aradiin komisaariatiin zəbləliin tyryylegçe n. Moolotoviin (Skiaabin), ba SSKR ulasiin təsəbləkə komiisiin tyryylegçe Kyibeşeveeş SSKR ulasiin aradiin aza akuin təsəb 1932 onii (baicaaka toogi) sonosço zəbləəd togtooson:

1. SSKR ulasiin zasagiin gazariin gadaadiin ba dotoodiin bodolgiigi saişaaka gebe.

2. SSKR ulasiin aradiin komisaarnariin zəblələər zokioogdoson SSKR ulasiin aradiin aza akuin təsəb 1932 onii (baicaaka toogi) batalka gebe.

SSKR—iin TGK—iin tyryylegçe G. Pitroovskiin.

SSKR—iin TGK—iin Narin biçegiin darga A. Jenykiidze.

Dneprostroi barilgiigi bolzortoni gyicedkeke

Moskvaa, 31 (T). BK (b) Namiin təb komiteed ba SSKR ulasiin aza akuin deede zəbləldə Dneprokombinaadiin keregselyydiigi beledkesen ba gyicedkesen zavooduudaas byteesen zakiaanuudaa erkebişe cag tukaidani tuşaakiigi kandazai. Dneprostoin zakisan keregceliigi jamarçigi eelzee ygiigeer gyicedkekiigi zavoodiin deereeteryydiin kariuucalgada daalgaka gebe. Təbiin kinan baicaaka komiis ba kədməriçen tariaaçanii inspeegçe bol Dneprostroin bykii nam komsomooliin ba yiledberiçenii eblelyydiin emkinyyd bolon Dneprokombinaadiigi edlel keregseleer kangaza bykii yiledberiin gazaruudiigi kədmərieə gabşagai kurdabçalalaar jabuulkiin-təlee daiçalakii josoor temecekiigi duudaza, kolbooto ulasiin tuiliin tomokon gigaanta bolbol nam ba zasagiin zaasan bolzorto erkebişe barilgadaa oroko josotoi.

Nyyrse, ʙolod, motoor, traagtar

Moskvaa, 31 (T). Dombaasada 134845 tonn nyyrse maltan abtaba. Staalingraadiin zavood 120 traagtar byteeze gargaba. Kaarikoviin zavuud 45 traagtar ba 57 motoor, Pytiiloviin zavood 84 traagtar ba 69 motoor, zavood Staalin AMO 28 avtomaşiina, nege avtobyys ba 28 motoor byteeze gargaba. Dikaabriin 25—nii medeegeer byke kolbooto ulasta 14334 tonn şirem ba 11988 tonn bolod abtasan baina.

Deede Ydede agraped instityyd neegdene

Ene 1932 onii kabaraas ekilze Deede Yde kotodo Agraped. instityyd geze deede surguuli neegdeke baina. Ene surguuli bolbol 3—4 ziliin torşo dotor mergezeltei sain bagşanariigi beledkeke zorilgotoi baina. Ene sorguuli dyyrgesen bagşanar bolbol rabfaag, teeknikym, Tar. Zaluuçuudiin surguuli, doloon ziliin surguulida zaaka bolno. Mənəə ene instityydiin yndesen bolko 2 dugaar ba 3 dugaar kyyrse (buriaad mongoliin kelen ba sojol) 1 kyyrse (baigaaliin ukaan) ede Irkyydiin indyysteripedagoogiin instityydiin dergede baisanaa Deede Yde koto şilzyylegdeke baina.

Odoo 44 kyniigi beledkeke tyr surguuli neebe. Tyynees gadana 150 kyniigi eçeneer surgana. Ene instityyde 3 zil kagas yzeze dyygeke baina. Ene bolbol manai rispyyblikiin Dotor ekin togoson deede surguuli mən azai.

Kədəə ʙiçegçed ʙiçine

Əərəə ʙetəke jaʙadalda naidasan aimagiin itegemzeten.

Koriiin aimagiin gyicedkeke komoonii itegemzete nəkər Ceren Bazar Badmacerenii bol modonii beledkeliigi kurdabçalkiin tula dunda kudanii somon odozo juu çigi bytebel ygii alga kooson medee abaad „1. Modonii 2. beleskeliigi 3. kurdabçalagtan“ geze ene gurban yge, jariaad gedergə mordozoi.

Darui kəmzee abagtii

Ynenii brigaadanuud

Mergen balta ynenii tujaa

Maliin dulaan ʙaira odoo kyrtel ygii

Koriiin aimagiin Dunda Kudanii somonii „Ulaan Malçan“ geze arteel bolbol malaa odoo kyrtel dulaan ba dulalsan bairaar kangaa ygii, ene keregte jamar çigi ankaral tabiaa ygii zadagai suuza baina. Basa ene arteeliin tosonii beledkel ton muu, təsəbəə osolduulan tasalduulzai. Tus arteeliin tyryylegçe bolbol ene byke çukala jabadaluudiigi kereglek ygii, karin angiin daisadaar kuibaldaza bəərənkiiçelze jabana.

Mergen Balta.

Təmər Balta

kolo kula kura koro toso tusa
una ono вaka вyke вuta вyten
otoko utaka todoko tudaka urika
oroko вodoko вudaka ori yren nөkөr
nyke вylen вulan вөlөg вulag
вylin вөlgөm вulga tuşaka
tyşeke kuçaka kөsөkө kөrşө
kynese өndөr yndese kuвa kubi
taвi, taвa, şaвa, şaвi, şil, şal,
guriвa, gurвa, kari, kara, jire,
jara, uran, urin oni, yne, kani,
kina, şara, şire, şoro, şyre,

jike, jamar, joso,
j) ajaga, jara, ajan, kujag,
hasa
h) hama hasaran
g) gal, ger, tag, tug, gar,
k) kalka, kab, вaka, kөkө,
n) nam, nom, nara, oron,
l) laв, alвa, ol, limвe,
k) kara, sar, rabdan, arвa,
ç) çono, oçoвo, açaвa, çeken,
c) ceke, cer, camaa, aca,
ş) şide, sine, kaşa, kuşa,
z) zil, azal, izel, zibe,
s) sam, usa, вoso, oros,
z) zam, yze, yzem, zөв,
d) dal, aвlar, вolod, domвo,
tataвa,
t) taвa, ata, kitad, koвto,
f) fivraali, faaвrig,
Soveed,
v) aavgyst, Ivaau, Yladiimir,
pooв, prolitaari,
p) pei, pad, kara, aparaad,
m) em, ama, eme, ami,
в) ab, aвaga, eв,

Sonini erkilegçe
C. Z. Dondobiin